

Кобеля-Звір Мар'яна Ярославівна
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва, торгівлі та логістики;

Звір Юрій Васильович
здобувач вищої освіти,
Львівський торговельно-економічний університет

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-439-2-48>

ГРАНТОВІ МОЖЛИВОСТІ, ЦІЛІ, ПРІОРИТЕТИ ПРОГРАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ РАДИ «EIC TRANSITION»

Задля підтримки далекоглядних підприємців Європейська комісія створила Європейську інноваційну раду European Innovation Council (EIC), яка фінансує інноваційні ідеї, що здатні здійснити прорив на ринку та масштабуватися далеко за межі однієї країни. Інструментами EIC є Pathfinder, Transition та Accelerator. Pathfinder – це підтримка дослідницьких і глибоких технологічних проєктів із високим ступенем наукових амбіцій і ризику. Accelerator – підтримка стартапів, малих і середніх підприємств у розвитку та виході на нові ринки або підриві існуючих. EIC Transition фінансує інноваційну діяльність, яка виходить за рамки експериментального підтвердження принципу в лабораторії. Програма підтримує як дозрівання, так і перевірку технології від лабораторії до відповідних прикладних середовищ (використовуючи прототипування, формулювання, моделі, тестування користувачами або інші перевірені тести), а також дослідження та розробку стійкої бізнес-моделі та бізнес-моделі до комерціалізації [1]. EIC приймає заявки від інноваторів із усіх держав-членів ЄС і країн, асоційованих із програмою досліджень та інновацій «Горизонт Європа». 12 жовтня 2021 року на 23-му Саміті Україна – Європейський Союз було офіційно підписано Угоду про участь України у «Горизонт Європа». Відтоді українські підприємці мають можливість скористатися грантовими інструментами EIC Transition [2].

Програма EIC Transition наряду з іншими інструментами Європейської інноваційної ради (Pathfinder, Accelerator) підтримує розвиток результатів проектів EIC Pathfinder, включаючи тестування та демонстрацію нової технології у відповідному середовищі, ітераційні процеси вдосконалення нової технології на основі ранніх відгуків клієнтів або ж користувачів.

Проекти EIC Transition повинні збалансовано розглядати як технології, так і розвиток ринку/бізнесу, можливо, включаючи ітераційні процеси навчання, базовані на перших клієнтах або користувачах (зворотний зв'язок). Запропоновані заявниками заходи повинні включати подальший розвиток технологій на основі результатів, досягнутих на попередньому етапі діяльності, та при цьому варто дотримуватися орієнтованих на користувача методологій для збільшення шансів на майбутній успіх інновації на ринку. Такі заходи повинні включати, залежно від рівня зрілості технології, відповідне поєднання розробки технології та діяльності з перевірки підвищення зрілості технології. Прийнятними до фінансування є проекти, які перебувають на TRL 4 та готові зростати до TRL 5-6. Діяльність повинна бути спрямована на комерціалізацію, розгортання на ринку та масштабування [3].

Особливістю програми є те, що EIC Transition має на меті вдосконалити як технологію, так і бізнес-ідею, таким чином збільшуючи її технологічність і готовність до ринку. Очікуваними результатами проекту, який підтриманий EIC, повинні бути:

- a) технологія, ефективність якої доведена за призначенням;
- b) бізнес-модель, її початкове підтвердження та бізнес-план для розвитку на ринку.

Також очікується, що створена інтелектуальна власність на проект EIC Transition офіційно захищена відповідним чином. Перевагою EIC Transition є те, що програма може підтримувати кілька різних шляхів, окрім фундаментальних досліджень: від розробки технологій і дизайну продукту до бізнес-моделювання та стратегії комерціалізації для виходу на ринок [1; 3].

Проаналізувавши робочу програму EIC Transition, виокремлено деякі шляхи реалізації інноваційної ідеї:

– Цілеспрямований спільний проект для подальшого розвитку стратегічного та високого впливу технологій для конкретних застосувань. Ймовірно, цей шлях вимагає співпраці між кількома заявниками (підхід «багато бенефіціарів»), включаючи МСП, дослідників, офіси з передачі технологій тощо.

– Окреме МСП (включаючи стартапи, відокремлені підприємства) – визначає можливість використати результати відповідного проекту для конкретного застосування на ринку.

– Команда дослідників-підприємців, яка хоче перетворити результати проекту на життєздатний продукт. У деяких випадках результати можуть бути вже відносно близькими до ринкових або готовими для інвестицій (наприклад, часто з вищими TRL), тому зазвичай не потрібно значного подальшого технологічного розвитку і, отже, вимагаються менші обсяги фінансування.

Відмінною особливістю програми з підтримки інноваційних ідей є те, що після завершення проекту, який був підтриманий EIC Transition, грантоотримувачі можуть подати заявку на EIC Accelerator (актуально для представників малого і середнього бізнесу, включаючи стартапи або відокремлені компанії), а також шукати інших інвесторів або джерела фінансування, вступати у співпрацю з третіми сторонами тощо.

Фінансування проектів EIC Transition Open відбувається в будь-якій сфері науки, техніки або галузі, без визначених попередньо пріоритетних тем. Фінансування проектів EIC Transition Challenges відбувається відповідно до стратегічних викликів, в яких цілі, очікувані результати та вплив визначаються. У 2023 р. це:

1. Повномасштабні мікро-нано-біопристрої для медицини та медичних досліджень.
2. Екологічна розвідка.
3. Оптичні частотні гребінки на основі мікросхем.

Варто визначити критерії прийнятності щодо ідей, а саме:

1. Пропозиція заявника повинна мати принаймні експериментальне підтвердження концепції TRL 3. В ідеалі технологія повинна бути перевірена в лабораторії (TRL 4).

2. EIC Transition обмежується пропозиціями на основі результатів, створених у проектах:

- EIC Pathfinder (включаючи проекти, що фінансуються в межах пілотного EIC Pathfinder, Horizon 2020, FET-Open, FET-Proactive) і FET Flagships calls (включаючи ERANET в межах робочої програми FET);

- підтверджених концепцією Європейської дослідницької ради;
- підтверджених концепцією Європейського оборонного фонду (EDF);

- що фінансуються в межах Horizon 2020 або Горизонт Європа.

Ми виокремили особливості програми EIC Transition, які відрізняють її від інших:

1. Якщо пропозицію буде профінансовано, то проект може отримати грант на дослідницьку та інноваційну діяльність. Профінансовані будуть прийнятні витрати, які є необхідними для досягнення цілей. EIC розглядає пропозиції із запитаним внеском ЄС у розмірі понад 0,5 мільйона євро та менше ніж 2,5 мільйона євро та тривалістю від 1 до 3 років залежно від обставин.

2. У виняткових випадках грантоотримувачу можна сподіватися на більший розмір грантової суми, якщо це буде належним чином обґрунтовано.

3. Профінансованими можуть бути 100% прийнятних витрат.

4. Проекти, що фінансуються через EIC Transition, можуть:

- отримати гранти EIC Booster на суму до 50 000 євро для виконання додаткових видів діяльності з вивчення потенційних шляхів комерціалізації;

- взяти участь у EIC Accelerator через Fast Track;

- взяти участь у бізнес-акселерації та заходах із пошуку партнерів.

5. Якщо заявник подає свою пропозицію як окреме МСП і вона відповідає всім критеріям оцінки, але не вибрана для фінансування, то воно може бути нагородженим «Знаком досконалості», що дає можливість використовувати інші грантові інструменти Європейської комісії.

Проектні пропозиції подаються через Портал фінансування та тендерних можливостей [2].

Фінансування проектів EIC Transition Open здійснюється для забезпечення підтримки будь-яких технологій та інновацій, які

стосуються різних наук, технологій, галузей. Фінансування проектів EIC Transition Challenges відбувається відповідно до стратегічних викликів, в яких цілі, очікувані результати та вплив попередньо визначаються програмою як важливі.

Список використаної літератури:

1. Work Programme 2023. *European Innovation Council (EIC). An official website of the European Union*. URL: https://eic.ec.europa.eu/eic-2023-work-programme_en
2. Україна приєдналася до програм «Горизонт Європа» та «Євратом». *Міністерство освіти і науки України : веб-сайт*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/ukrayina-priyednalasya-do-program-gorizont-yevropa-ta-yevratom>
3. EIC Transition. *European Innovation Council. An official website of the European Union*. URL: https://eic.ec.europa.eu/eic-funding-opportunities/eic-transition_en